

De stageplaats

“Potdomme.” Met een woeste zwaai verdween het archeologenblad over de schouder van Gijs. Zijn woon/slaapkamer was ruim maar voor het blad niet groot genoeg. Het blad knalde tegen het glas van de gesloten deuren van het Franse balkonnetje voor het, als een aangeschoten vogel, op de stapel kleding plofte. Het interesseerde Gijs geen bal, trouwens zijn hoofd stond er ook niet naar om nu eens iets aan die stapel vuil wasgoed te doen.

Als vierdejaars student archeologie zocht Gijs al maanden tevergeefs naar een stage. Aan de studieresultaten lag het niet, die waren goed. De economie zat tegen en voor een archeologische klus trokken afgestudeerde archeologen een nummertje: een stageplaats zat er niet in. Dat bleek, voor de zoveelste keer, uit de roodomcirkelde sollicitaties in het laatste archeologenblad. Het had niets opgeleverd, hij had niets aan afwimpelreacties zoals: “Sorry, we hebben al iemand,” of “Je hebt te weinig ervaring.” Achterlijke gladiol, stages waren juist bedoeld om ervaring op te doen. Wat bij Gijs de emmer deed overlopen was het laatste telefoontje: “Sorry, we zoeken iemand die gespecialiseerd is in Romeinse archeologie.” Die lui hadden niet eens de moeite genomen zijn cv te lezen. Zijn moordlustige woede moest door de telefoon voelbaar geweest zijn, want de projectleider had razendsnel een eind aan het gesprek gemaakt.

Gijs vond de studie fantastisch, hij zoog de kennis op, tegelijk wilde hij van de studie af. Maar ja, daarvoor moest hij een onderzoek afronden als onderdeel van een stageplaats. Geen stageplaats, geen onderzoek, geen afstuderen, zo simpel was het.

Hij wilde geen theorie meer, hij verlangde naar de praktijk. Hij wilde een baan, interessante onderzoeken in het veld doen, hij wilde het verleden ontsluiten voor het heden. Moedeloos staarde hij voor zich uit. Als hij niet binnen een paar maanden een stageplek had, kon hij het afstuderen op zijn buik schrijven. Zou hij nog verder zoeken? Vandaag door zoeken, was dat zinvol? Niet dus, vond hij, hij kapte ermee. Hij liet zijn luie leunstoel voor wat die was, hij trok

de deur van zijn studentenflat dicht. Hij negeerde de uitnodiging om mee te doen van zijn tafeltennissende medestudenten beneden in de hal, hij ging naar buiten voor een frisse neus, de regen kon hem niets schelen. En daarna ging hij ook nog naar de kroeg, zijn vriend Wim wilde met hem praten.

Die kroeg was de kroeg van Jaap. Vanaf het moment dat Gijs en zijn vriend Wim de deur openduwden en door het zware bruine tochtgordijn stapten voelden ze zich thuis in de relaxte sfeer, dit was hun stamkroeg. Het hoekpand was ooit een woonhuis geweest, daar was niets meer van terug te vinden. 's Zomers was het een geroezemoes en glasgeklingel van jewelste op de veranda. Stamgasten en verliefde stelletjes gaven de voorkeur aan de permanente intieme schemering binnen. De bar met de koperen voetsteun was solide genoeg om de dronken gasten houvast te geven. Een paar plafonnières en kleine lampen boven de ruwhouten tafeltjes vulden de intieme sfeer goed aan. Ooit, honderd jaar geleden of zo, was de grootvader van Jaap, de huidige kroegbaas, hier begonnen. Sindsdien was er weinig of niets veranderd. De aftimmering van de vooroorlogse groene kraaldelen, de wanden daarboven en muren hadden, na de opening, nooit meer een verfje gezien. Dat verfje was al lang verdwenen onder de bruine rooklagen uit een grijs verleden toen roken nog gezond was. Af en toe haalde Jaap uit de kringloop een nieuwe tafel of stoel. Meestal na een 'ongelukje' tussen een paar dronken klanten. De geur, een mengeling van verschaald bier, de nog in de muren zittende rooklucht en de boenwas van de toog: ja, dit was de kroeg waar Gijs en Wim zich thuis voelden. Dat ze het goed met Jaap konden vinden zal daar best een rol bij gespeeld hebben.

Een uitsmijter had Jaap niet nodig, zijn kroeg kende zelden of nooit problemen. Lawaaischoppers hadden een heilig ontzag voor de forsgebouwde Jaap met die bodybuilder spiermassa en dat terwijl Jaap liever een dichtbundel dan een eind hout in zijn handen had. Als Jaap de felblauwe ogen dichtkneep dan wisten de stamgasten hoe laat het was en had de lawaaischopper een zee van ruimte om zich heen.

Terwijl Gijs de natte jas uitschudde bij het vaste tafeltje van hem en Wim kwam Jaap op hem afgelopen met een glas bier. Een beetje verschrikt, hij had geen geld, zei Gijs: “Jaap, ik heb niets besteld.”

“Joh, dat is niet nodig, je gezicht spreekt boekdelen. Nog steeds geen stage?”

Het glas bereikte het bierviltje niet, de hand van Gijs was sneller. Gretig sloeg hij het biertje in één keer achterover. Het schuim veegde hij van de lippen en hij zuchtte: “Aaaaah, lekker, hier was ik aan toe. Nee, ik heb nog geen stageplek. Maar...”

Glimlachend pakte Jaap het lege glas aan, hij begreep de hint: “Omdat jij het bent. Komt Wim ook nog langs?”

“Bedankt alvast. Hij had zoiets gezegd, hij wilde met me praten.”

Geld was een probleem voor Gijs. Zijn financiën hielpen ook niet om blijmoedig de wereld in te kijken. Het was lastig de eindjes aan elkaar te knopen. Soms had hij zo weinig geld dat hij de eindjes niet eens kon vinden. Met een basisbeurs, een klein baantje in een eetcafé en een bijdrage van zijn ouders, daar moest hij het mee zien te redden. Als hij op vakantie wilde moest hij eerst een maand ’s nachts in de haven werken.

Het zat hem dwars dat Wim vaak zijn biertjes betaalde en dat zijn vriendin Lucia, inmiddels ex-vriendin, afrekende als ze uit gingen. Gijs hoefde geen rijkdom, wat meer geld zou hij heel fijn vinden. In zijn vaalblauwe spijkerbroek zaten gaten, niet van die zorgvuldig door de fabrikant aangebrachte gaten, nee dit was echte slijtage.

Gijs was het zelfs een keer overkomen dat een dronken student zijn slijtagebroek wilde kopen. Daar had Gijs geen seconde voor nodig. Onder de ogen van Wim wisselden broek en geld van eigenaar. “Gijs, je doet me nog steeds focking verstoeld staan. Dat je dat durft.”

“Hoezo? Het is zomer. Ik rij straks in een korte broek naar huis. Niemand ziet dat het een boxer is.”

“Ik bedoel het binnen een seconde besluiten je broek te verkopen. Bizar.”

“Wim, ik heb die broek voor tien euro gekocht. Hij is afgedragen en als een dronken malloot geld biedt voor die derdehands broek

omdat hij meent dat het de laatste haute couture is , hoef ik daar niet over na te denken. Jij wikt en weegt, ik niet. Ik heb vijftig euro in mijn zak, wil je wat drinken?”

Het kon Gijs niets schelen. Gijs had die broek bij het Leger des Heils gekocht, hij kocht al zijn kleding bij het Leger, ze hadden daar een goede kwaliteit tegen een lage prijs. Alleen ondergoed en sokken kocht hij nieuw. Dat ondergoed snapte Wim, dat van die sokken vond hij raar: “Alles koop je oud en je sokken koop je nieuw. Dat vind ik vreemd, ik zweer het. Waarom is dat?”

“Wim, van het idee dat een ander met zijn voeten in die sokken gezeten heeft, krijg ik de kriebels. Vraag me niet waarom, ik weet het niet.”

Nee, prettig voelde Gijs zich niet. Met “Alsjeblieft, geniet ervan,” zette Jaap dat tweede gratis biertje voor Gijs neer. Gijs betaalde die gratis biertjes binnenkort terug door een paar klusjes voor Jaap te doen, dat was zo’n beetje hun zwijgende afspraak. Gijs had twee rechterhanden, Jaap niet en zo hielpen ze elkaar.

Het was rustig in de kroeg, de regen hield de klanten weg. Jaap ging er even bij zitten en zei: “Gijs, heb je misschien de verkeerde studie gekozen? Je vriend Wim doet informatica, was dat niets voor jou? Hoe ben je trouwens bij die studie uitgekomen?”

Dat wilde Gijs met alle plezier vertellen, tenslotte had hij net twee biertjes van Jaap gekregen en hij zei: “Laat die informatica maar zitten. Nee, archeologie is het voor mij. Ik woonde nog in Amersfoort. Toen ik een jaar of twaalf was, lag een van de grachten droog, de aannemer restaureerde de vervallen walkanten. In het weekend namen schatgravers, met metaaldetectoren en scheppen, de plek in van de metselaars. Samen met Wim ging ik ook zoeken in de blubber. Wim op de walkant en ik in die drab. Ik vond kapotte meerschuijpijpen, gebroken oude potten, een kaarsenstandaard en zelfs twee munten. De oude fietsen liet ik liggen. Vanaf toen wilde ik archeoloog worden, het past mij prima. Ik moet mijn hoofd gebruiken, ik ben bezig met mijn handen en ik zit veel buiten. Dat vind ik een heerlijke combinatie. Nee, voor mij is dit niet de

verkeerde studie.”

Andere klanten eisten de aandacht van Jaap, of beter gezegd zijn bier, op. Gijs dacht na over de studiekeuze. Als hij voor informatica gekozen had, net als zijn vriend Wim, had hij nu geld voor een biertje. Af en toe sloeg de twijfel toe, had hij de juiste studie gekozen? Dan dacht hij weer aan die opgraving bij dat Romeinse grafveld, hoe dat simpele stenen fluitje uit dat kindergraf hem ontroerde. Zoiets gaf hem meer voldoening dan die studie informatica van Wim. Ja, archeologie was de juiste studie voor Gijs. Hij had minder geld, daar stond tegenover dat hij deed waar hij zin in had.

Een andere opgraving die hem bij was gebleven, was die vrijwilligersklus van een week of drie geleden. Niet omdat het zo kort geleden was, maar vanwege die vijfhonderd ponder die boven op het Romeinse scheepwrak lag.

Wat hem dwarszat was die stageplek of beter die niet bestaande stageplek. Sinds vorige week kwam daar liefdesverdriet bij.

Zijn vriendin Lucia had het uitgemaakt. Van haar kant radicaal en definitief. Voor zijn ogen verdween zijn nummer uit haar mobieltje. De uitstraling van liefde had hij al een poos niet gezien maar deze uitdrukking van pure woede overdonderde hem. Zijn gestamelde woorden “Liefje, kunnen we er niet over praten?” leverden hem een blik als een dolkstoot op. “Het is uit, over, voorbij, ik wil je niet meer zien, ik ben het spuugzat om kop van Jut voor jouw pestbuien te zijn.”

“Lucia, het zit me gewoon niet mee. Dat ik af en toe wat uit mijn doen ben, dat snap je toch wel?”

Lucia stopte even met het bij elkaar rapen van zijn spullen en zei: “Ik wil helemaal niets snappen en zeker niet luisteren hoe jij jezelf vrijpleit van je eigen mislukking. Ik ben je moeder niet. Zoek een ander om bij uit te huilen.”

En met die woorden had ze zijn kleren de deur uit gesmeten, over de balustrade, eiste ze de sleutel op, duwde Gijs naar buiten en had de deur voor zijn neus dicht geknald. Mistroostig liep hij de trap

af, hij had dit afscheid aan moeten zien komen, chagrijn en liefde gingen nu eenmaal niet goed samen en eigenlijk wist hij diep in zijn hart dat Lucia gelijk had. “Nog een geluk dat mijn laptop thuis is,” had hij gemompeld terwijl hij de kleding van de straat opraapte.

Bij zijn vrienden hield hij zich groot en zei: “We zijn uit elkaar gegroeid en nu zit ik even tussen twee vriendinnen in. Het voordeel is dat ik tijd heb om te studeren, te feesten en met mijn hobby's bezig te zijn zonder dat Lucia aan mijn hoofd zit te zeuren. Ik kan eindelijk weer eens gaan vissen.”

Gijs wist donders goed dat hij deze liefde door de vingers had laten glippen. Aan het spottende glimlachje van zijn vriend Wim kon hij zien dat Wim het ook wist. Hij zocht niet naar een nieuwe vriendin, de pijn in zijn hart moest eerst verdwijnen.

Af en toe hielp hij als vrijwilliger mee bij een opgraving in de buurt. Altijd gooide hij bij de projectleider een visje uit voor een stageplaats. Tot nu toe tevergeefs, op dit moment lag alle hoop bij de vrijwilligersklus van een week of drie geleden, die van die vliegtuigbom.

De ochtendzon was net opgekomen. Voor juni was het koud voor de tijd van het jaar. Gediensig had Gijs de projectarcheoloog Thomas Kam koffie gegeven: “Hier Thomas, koffie, zo heet als de hel en hier is ook suiker.”

Thomas had een goed geheugen voor gezichten want hij zei: “Bedankt Gijs. Het is toch Gijs de Vries?”

Op het bevestigende knikje van Gijs was Thomas verdergegaan: “Eind vorig jaar heb je toch meegeholpen bij die opgraving van die Romeinse muur?”

“Ja Thomas, dat was mijn verlate stage van het derde jaar.”

“Ja, nu weet ik het weer. Jij was die student met die enthousiaste belangstelling voor die verschillende Romeinse stenen.”

Gijs had bevestigend geknikt, hij had inderdaad een fascinatie voor Romeinse stenen. Gijs vond dat uit die stenen een hoop was af te leiden over de Romeinse economie. Zwijgend dronken ze de

mierzoete koffie.

Nadenkend vroeg Thomas: “Dit is toch je laatste jaar, wat is je afstudeeronderzoek?”

“Thomas, dat heb ik niet. Er is nergens een stage te vinden en dus heb ik ook geen afstudeeronderzoek.”

“Dat is balen. Dan kan je niet afstuderen. Bij je vorige stage heb ik een goede indruk van je gekregen. Ik kan niets beloven maar ik zal eens rondvragen.”

Hoop gloorde in het hart van Gijs, ter plekke was hij de ochtendkou vergeten.

De dagelijkse zoektocht naar een stageplek had niets meer opgeleverd dan het vloekend weggeslingerde archeologenblad. In de kroeg van Jaap staarde hij vol zelfmedelijden voor zich uit.

Het was zomer, normaal gesproken zat Gijs op het terras, genietend van langslopende leuke meiden in korte zomerrokjes. Vandaag niet, bloedsacherijg zat hij achter het opnieuw lege glas. Hopend op een bericht van archeoloog Thomas, de laatste hoop op een broodnodige stageplek.

Buiten viel uit de egaalgrijze lucht een niet te stoppen drizzelregen, al urenlang, zo’n regen die je bijna niet voelde en waarvan je drijfnaat werd. De Nijmeegse vlag van Jaap, rood met zwart, had het wapperen opgegeven, stil hing hij omlaag en liet het water uit zich druppelen. De regen had één voordeel: de zomerse stoflucht was verdwenen.

“Ha die Witte.” Natuurlijk zat zijn haar in de war, dat deed Wim altijd. Zijn vriend Wim Slagter schoof aan met twee witbiertjes.

“Hallo Zwarte.” Zo begroetten Wim en Gijs elkaar al jaren.

De eerste keer dat Jaap die vreemde begroeting hoorde, wilde hij direct weten waar dat op sloeg. Alle twee hadden ze naar hun haar gewezen, Gijs met dat gelige, bijna witte peenhaar en Wim met dat dikke gitzwarte haar. Wim had de uitleg aan Gijs overgelaten: “Op school noemden ze ons de salmiakbroers om ons te pesten. Met deze begroeting hebben we daar snel een eind aangemaakt. De lol

was er voor de klasgenoten direct vanaf. De bijnamen hebben we gehouden.”

De aanvulling was van Wim: “Onze klasgenoten snapten onze vriendschap niet zo goed. Qua karakter verschillen we nogal. Mij vonden ze een wat introverte nerd en volgens hen stond Gijs open voor alles wat langskwam. Met dat verschil in haarkleur dachten ze ons te kunnen pesten, ik zweer het.”

Gijs had daar toch ook nog wat aan toe te voegen: “Ergens hadden ze gelijk, Wim is soms alleen met een schop onder de kont in beweging te krijgen en mijn overenthousiasme remt hij af, als het al te gek is. Een van onze vrienden zei: ‘Gijs heeft een optimistische wil en Wim heeft een pessimistisch verstand.’ Dat was mooi gevonden en een rake typering.”

“Nou, dat noem ik een geinig verhaal,” had Jaap als commentaar.